

ŐRZŐ

A POFOSZ 1956-os Hagyományörző Tagozatának kiadvány
III. évfolyam 10. szám 2017. június

„A hagyományörzés nem a hamu megtartása, hanem a láng továbbvitele.”
Morus Tamás

A kommunizmus a Nyugat szellemi terméke

Orbán Viktor miniszterelnök az idei évben beszédet mondott a Nemzeti Örökség Intézet (Nöri) megemlékezésén a Rákoskeresztúri új köztemető látogatóközpontjában a kommunizmus áldozatainak emléknapján, február 25-én.

Fotó: kormány.hu

A kormányfő szerint ma már nem szokás emlegetni, hogy a zarnokságokhoz vezető gondolatok a XX. században "nyugati anyagból pattantak ki".

"A kommunizmus, akár csak a nemzetiszocializmus, a Nyugat szellemi termékeként látta meg a napvilágot. Nem Moszkvában, nem Kambodzsában és nem is Havannában találtak ki" – mondta Orbán Viktor, hozzátéve: "tőlünk nyugatra, Európából burjánzott szét a fél világra".

A fent idézett ünnepi gondolatokat továbbfűzve érdemes rámutatni, hogy a kommunizmus nyugati eredetét nyilvánvalóan fémjelző **Weishaupton, Marxon és Engelsen túl** Lenint és csoportját a németek szállították haza a nyugati emigrációból zárt szerelvényen Oroszországba 1917-ben, hogy ott forradalmat csináljon. Csinált.

A német cél ekkor a háborús ellenfél, a cári Oroszország gyengítése volt.

„Egészen addig, amíg a bolsevikok nem kaptak tőlünk rendszeres anyagi támogatást, különböző címeken és különböző csatornákon, nem voltak képesek felépíteni a fő kommunikációs eszközüket, a Pravdát, amivel azután energetikus propagandát tudtak kifejteni és látványosan szélesíteni az addig vékony párttagságot” (1)

Volt egy másik érdekvonal is a cárizmus megdöntésére: a zsidók, akik a cári rendszer alatt hátrányos jogi helyzetnek és alkalmanként véres pogromoknak voltak kitéve.

Jacob Schiff, az amerikai Kuhn, Loeb and Company bankház résztulajdonosa például 20 millió dollár céladományt szentelt a kommunizmus győzelméért.(2)

De további példák is igazolják a kommunizmus nyugati gyökereit.

Pol Pot a korai 1950-es években Párizsban tanult, ott ismerkedett meg a baloldali eszmékkel. Több akkori diáktársa is később aktív résztvevője lett a Kambozsza népének mintegy negyedét elpusztító mozgalmanak. (Wiki)

S hasonlóképpen **Li Lisan** is e sorba tartozik, aki a Kínai Kommunista Pártot vezette Mao Ce-tung előtt, Párizsban alapította meg a Fialtal Szocialisták kínai szekcióját Csu En-lajjal együtt. (Patrick Lescot: Before Mao, Harper Collins, 2004.)

Az Olasz Kommunista Pártról írja a Wiki szócikke: „Ez a párt volt 1946 és 1976 között a mindenkori ellenzék legmeghatározóbb partja”.

Hasonlóan erős volt a **Francia Kommunista Párt** a második világháború után. Koalícióban még kormányon is voltak.

A vietnámi fő-kommunista **Ho Si Minh** szintén „Párizsban került kapcsolatba a kommunistákkal, s rövid időt Moszkvában töltött. 1925-ben, Kínában az ő vezetésével alakult meg a Vietnámi Forradalmi Ifjúsági Liga, majd 1930-ban a Vietnámi Kommunista Párt, amelynek nevét később Indokínai Kommunista Pártra változtatták”. (Wiki)

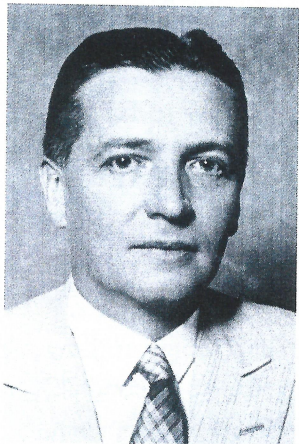
A későbbi albán diktátor, **Enver Hodzsa** is egy francia, a Montpellier Egyetemen tanult. Bár arról csak szóbeszéd van, hogy a francia kommunista párt lapjának a L’Humanité-nek is dolgozott volna, az biztos, hogy Franciaországban vált meggyőződésévé, hogy a jövő útja a sztálinizmus.(3)

Ámon Antal

(1) Richard von Kühlmann, császári német külügyminiszter, 1917. december 3.

(2) New York Journal American, 1949. február 3-i számában a szerző az unokát, John Schiffet idézi.

(3) Robert Gellately: Stalin’s Curse, Battling for Communism in War and Cold War (Sztálin átka, harc a kommunizmusért háborúban és hideg háborúban), 2013, 269.old.

„1956: Nyilvánvaló volt, hogy Amerika leírta Magyarországot”

Az ENSZ halogatta a magyar ügy tárgyalását

Alábbi írásunk Eckhardt Tibor (1888-1972), a két világháború közötti magyar politikai élet egyik meghatározó személyiségének visszaemlékezése 1956-ról. Gondolatait 1967-ben Rómában adta közre, a *Lo Specchio* című magazin munkatársának, Vadnay Zsuzsának.

Az emigrációban 1947 novemberében száz taggal megalakult a Magyar Nemzeti Bizottmány, mint amerikai magyar csúciszervezet. Tevékenységükhöz félhivatalos támogatást kaptak az USA Szabad Európa Bizottságán keresztül. A tizenhárom fős Végrehajtó Bizottságra ráadásul valamiféle emigráns kormányként tekintettek. Alapító tagja volt többek között Eckhardt Tibor is, aki Horthy kormányzó megbízásából már a háború előtt az Egyesült Államokba távozott.

„Október 24-én már pontos értesüléseink voltak arról, hogy Magyarországon forradalom tört ki. Bizottságunk különben az Egyesült Nemzetek épületében sajtóirodát állított fel, hogy állandó kapcsolatban lehessünk az újságírókkal. Sajnos minden okunk megvolt arra, hogy feltételezzük, Amerika nem fog kiállni Magyarország mellett. Nagyon is sok kedvezőtlen jel mutat erre. Ennek ellenére kétségbeesésünk nem ismert határt, amikor megtudtuk, hogy a külföldről hazatérő **John Foster Dulles** külügyminiszter, a repülőtéren az újságíróknak a következő nyilatkozatot adta: **»Megnyugtatom önöket, hogy Amerika nem fogja kihasználni a magyarországi eseményeket annak érdekében, hogy a Szovjetunióval szemben ellenséges magatartást tanúsítson«**. Borzalmas volt számunkra ez a nyilatkozat, mert akkor már tudtuk, hogy Budapesten a felkelők között halottak és sebesültek vannak. Elhatároztuk, hogy minden befolyásunkat latba vetve megkíséreljük keresztülvinni, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezete azonnal tárgyalni kezdje a magyar kérdést.

Október 27-én, a nap New York-i eseménye számunkra tragikusan végződött. Az ENSZ Biztonsági Tanácsa ülésén, a megbeszélésen az Egyesült Államok külügyminisztériumának, katonai erőinek és a titkos szolgálatoknak képviselői vettek

részt. Összesen 14-en. Ők döntötték el, beavatkozzék-e Amerika vagy sem. Nyújtsón-e segítséget Magyarországnak, vagy sem. Hatan az Egyesült Államok beavatkozása mellett szavaztak, nyolcan ellene. Amikor a szavazás eredményéről értesültem, tudtam, hogy reménytelen a helyzet.

Az ENSZ halogatta a magyar ügy tárgyalását, egyrészt az amerikai delegáció passzív magatartása miatt, elsősorban azonban Hammarskjöld főtitkár viselkedése miatt, aki mindent megtett, hogy az Egyesült Nemzetek ne foglalkozzék a magyar üggyel.

Jellemző a State Department (külügyminisztérium) ellenséges magatartására, hogy **Kállay Miklósnak**, a Nemzeti Bizottmány egyik tagjának, Magyarország volt miniszterelnökének – amikor a Külügyminisztériumban járt – azt mondták, mit erőszakoskodik, hiszen Magyarország volt az egyetlen ország Európában, amely nem állt ellen a náciknak. És ezt éppen annak a Kállay Miklósnak mondták, akit németellenes politikája miatt elhurcoltak és két esztendőt töltött a mauthauseni és a dachauai koncentrációs táborokban.

November 2-án megdöbbenve értesültem arról, hogy a State Department levelet juttatott el Titóhoz, amelyben megbélyegezte a magyar forradalmat. November 4-én New Yorkban mi, a Nemzeti Bizottmány tagjai, az ENSZ épületébe siettünk. **Cabot Lodge**-al, amerikai küldöttségvezetővel akartam beszélni, de nem fogadott. Közölte velem azonban, hogy éjjel 3-kor össze fog ülni a Biztonsági Tanács, és megkaptuk intervenciójának szövegét. Amikor elolvastam, úgy éreztem, megbolondulok. Nyilvánvaló volt, hogy Amerika leírta Magyarországot. Ordítani kezdtem: »Szégyen és gyalázat, gyalázat és szégyen az amerikai árulás!« Másodperceken belül rendőrök s biztonsági tisztviselők vettek körül, és megkérdezték, mit akarunk. »Az újságírókkal akarunk beszélni!« »Rendben van – mondták – jöjjenek velünk.« Egy szobába kísértek mindnyájunkat és azt mondták, várjunk az újságírókra. Az ajtót azonban ránk zárták. Erre mindnyájan üvölni kezdtünk, és megkíséreltük az ajtót betörni. Ekkor újabb biztonsági tisztviselők érkeztek. Kértek minket, nyugodjunk meg, s ők azonnal elkísérnek az újságírókhoz. Elkezdtek vezetni minket az üvegpalota véget nem érő folyosóin, emeletről le, emeletre föl. Végül is egy ajtóhoz értünk, amelyet kinyitottak előttünk, és azt mondták: »Viszontlátásra!« Az utcán találtuk magunkat.”

Tréfás nagytó alatt a kommunizmus keserű valósága

Az alábbi viccek a szovjet diktatúra idején keletkeztek. Esetükben is elmondható: nem a humor mélysége, hanem a korrajz a fontos.

Sztálin kolhozlátogatáson van, ahol a burgonyatermésről kérdezi az egyik kolhozparasztot, aki így válaszol:

- Sztálin elvtárs! Annyi burgonya termett, hogy ha gúlába raknánk, felérne az Istenig is.
- De hát magának tudnia kell elvtárs – válaszol Sztálin – hogy nincs Isten.
- Tudom. Burgonyánk sincs.

-o-

Egy lelkes besúgó besúgáson van a KGB-nél:

- Én meg vagyok győződve arról, hogy a szomszédomnak gyanús nyugati kapcsolatai vannak.
- Honnan tudja ezt? – kérdezi a tartótiszt.
- Onnan, hogy hallom őket minden este, amint esznek valamit.

-o-

Egy moszkvai férfi váratlanul hazaér a munkából és a feleségét az ágyban találja, amint hentereg egy ismeretlennel. Éktelen dühbe gurul és ordítani kezd az aszszonnyal:

- Te megátalkodott semmirekellő, nem látod, hogy mivel töltöd itt az idődet, amikor a sarki üzletben tojás kapható és már csak három dobozzal maradt!

-o-

Mikor a Szovjetunió bekebelezte a balti államokat (1940-ben, majd megint 1945-ben), Sztálin üdvözlő szöveget intézett az esztekhez:

- Ti, kedves eszt elvtársak, mostanáig eszt állampolgárok voltatok. Mostantól azonban a dicsőséges Szovjetunió állampolgárai lesztek, és nem esztek többé.

Hazánk megszállásában a háborús részvétel csak ürügy lehetett

Magyarország semmit sem várhatott a Szovjetuniótól

Sztálin embertelen politikája részeként a háborús zsákmányolás új alapelvét is rögzítette. Ezek szerint „Ez a háború nem olyan, mint a korábbiak voltak. Az elfoglalt területekre a győztes most a saját társadalmi rendjét is rá fogja kényszeríteni. Ez csakis így lehetséges.” E gyászos előzmények tükrében érthető, hogy az 1956-os forradalom első és legfontosabb követelése és szabadságvágya a „*Ruszkik haza!*” kiáltásban manifesztálódott.

„Churchill brit miniszterelnök 1944. októberi moszkvai tárgyalásán még tett egy kísérletet: azt ajánlotta Sztálinnak, hogy Magyarországon egyenlő arányban érvényesüljön a nyugati szövetségesek és a Szovjetunió befolyása. Sztálin látszólag nem ellenkezett, de nyilván tisztában volt vele, hogy az angol javaslat mögött nincs erő. ...

Magyarország tehát semmi jót nem várhatott a Szovjetuniótól. Molotov szovjet külügyminiszter már 1940-ben felvetette Berlinben (nemzeti szocialista szövetségesének), hogy a Szovjetunió szívesen kiterjesztené befolyási övezetét Finnországra, Svédországra, Magyarországra, valamint Görögország kivételével a Balkánra. Hitler természetesen hallani sem akart erről, ami – más körülményekkel együtt – nyilvánvalóvá tette, hogy küszöbön áll a szovjet – német háború. Sztálin ekkor kidolgoztatta az 1942-re tervezett németellenes támadás terveit, amelyben szerepelt Németország elvágása a Balkántól, azaz Magyarország megszállása is. ... Hitler végül a Szovjetunió megtámadásával megelőzte Sztálint, ami hamarosan Magyarország számára is a szovjet háborúba való bekapcsolódást vonta maga után. ... A magyar döntéshozók úgy érezték, hogy a Hitler kegyeiért folytatott versenyfutásban, a szinte hadba lépő Szlovákiával és Romániával szemben túl sok késedelmet nem engedhetnek meg maguknak.”(1)

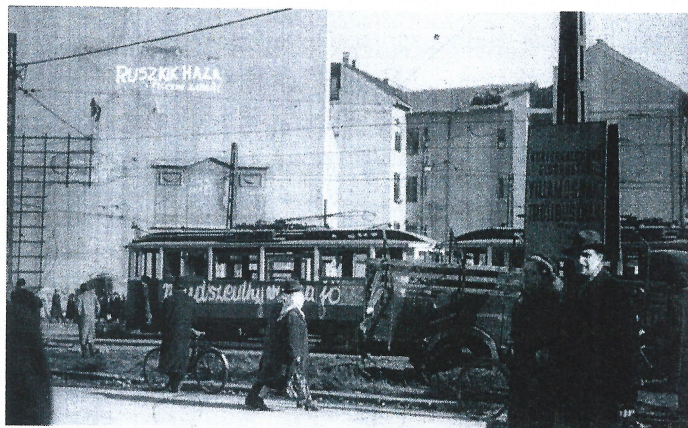
(1) Baják László, Somogyi Gyula szerk.: A szocialista gazdálkodás fekete könyve, Budapest Business Klub, 2002. 15-16. old.

Sztálin még 1943-ban elrendelte a Finnországgal, Magyarországgal és Romániával kötendő fegyverszüneti egyezmény kidolgozását. A tervezet az eléggé el nem ítéhető Casablanca-i konferencia (2) nyomán a teljes és feltétel nélküli kapitulációval számolt.

Magyarország kommunizálásában és megszállva tartásában a háborús részvételnek vajmi kevés szerepe lehetett – inkább csak ürügyként volt használható – mert olyan, szovjet szempontból ártatlan országok is, mint Csehország, Lengyelország vagy Bulgária is megszállást és bolsevizálást kapott.

(2) Konferencia az Egyesült Államok és Nagy Britannia között 1943. január 14-24.

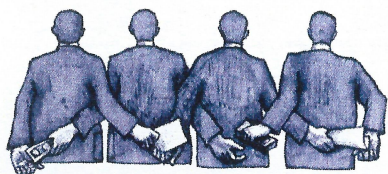
Ámon Antal

Ügyfélfogadás, összejövetelek

Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy a POFOSZ Hagyományörző Tagozatának 2016-tól átalakul az ügyfélfogadási rendje. Barátainkat és tagtársainkat **előzetes egyeztetés után** – bármely hétköznapon – várjuk a tagozat székhelyén: Budapesten, a XIV. kerület, Nagy Lajos király útja 155. számú irodánkban. Kérjük, hogy látogatási szándékát előre jelezze Ámon Antalnál – a tagozat elnökénél – a 06-30-814-9917 vagy a 06-1-257-0190-es telefonszámon. Az előzetes bejelentkezés Vasvári Évánál, a hagyományörzők elnökhelyettesénél is jelezhető a 06-20-428-7351 vagy a 06-1-781-3674-es telefonszámon.

A havonkénti találkozók rendje nem változik, azaz tagjainkat és pártolóinkat minden hónap első szerdáján délután 15 órakor várjuk zuglói irodánkban. baráti összejöveteleken – 1956 szellemiségének megőrzése jegyében – előadások hangzanak el, majd kötetlen beszélgetésekre kerül sor.

Amikor a terrornak vége, megjelenik a korrupció

A szovjet nomenklatura erkölcséről – a kezdetektől a végig

Az óriásira duzzadt korrupció jelensége kezdetektől sajátja volt a kommunista hatalomtechnikának. Ez jellemezte a lenini bolsevizmust és ez hatotta át a diktatúra valamennyi periódusát. A megvesztegetés, az önkényes eltulajdonítás, a köztulajdon kisajátítása járványossá vált a pártban.

Meglepő jelentés érkezett Lenin íróasztalára 1919 szeptemberében, a bolsevikok közel két éves regnálása után. A bolsevikok uralkodó rétegének korrupciójáról szólt. „A pénz szabadon áramlik a petrográdi szovjet (önkormányzat) irányából a pártvezetők zsebeibe.” Az új bolsevik cárok jólöltözött feleségei az éhes munkások szemeláttára cipeltetik élelmiszercsomagjaikat a különleges elosztóhelyekről az autóikhoz, majd elhajtathatnak. Mindenki félt szólni erről, mert Zinovjev, a petrográdi városi párttitkár fegyveres testőrökkel vette magát körbe, akik fenyegetik a munkásokat, ha túl sok kérdést vetnének fel.

Lenin megparancsolta Sztálinnak, hogy a legnagyobb titokban nyomozzon az elvtársi korrupció kivizsgálására. Sztálin azonban visszautasította az „elvtársak ellen végzendő kémkedést”. Hozzáállása tipikus volt. Az elvtársi összefonódás és a párt túlélése fontosabb volt, mint a hatalommal való visszaélés bármely bizonyítéka.

A pártban ez a probléma általánossá vált. A hatalom korrupciót szült. A bolsevikok nem olyanok voltak, mint egy nyugati politikai párt, inkább olyanok, mint egy uralkodó réteg, hasonlóan a nemességhez, akikhez Lenin valóban hasonlította is őket. „Ha 10.000 nemes tudta irányítani egész Oroszországot – akkor mi miért ne tudnánk?”

A pártba való belépés 1917 után hasonló volt a nemességhez csatlakozáshoz. Versenyelőnyt jelentett az országot irányító beosztások megszerzésénél, elit státuszt és előjogokat jelentett és személyes részvételt a pártállam irányításában. A problémát növelte az, hogy a hivatalban lévő bolsevikok felette álltak bárminemű ellenőrzésnek. Valójában klientúra rendszer épült, hatalmas klikkekkel, a helyi protekció hálózataival, ahol a bolsevikok maffiaszerűen irányították a világ legnagyobb országát.

A megvesztegetés, önkényes eltulajdonítás, a köztulajdon kisajátítása járványossá vált a pártban. A korrupciós hivatalnokoktól szinte minden beszerezhető volt: élelmiszer, dohányáru, alkohol, üzemanyag, lakás, fegyver és (ami legfontosabb) mindenféle engedélyek. A pártvezérek feleségei és szeretői – Zinovjev saját szavaival – úgy mászkáltak, mintha egy ékszerüzlet ablaka lógna a nyakukban. Különösen a Csekisták (állambiztonságiak) éltek vissza hatalmukkal pénzt és ékszert követelve áldozataiktól. Azért Zinovjevet „Petrográd főnökét” sem zavarta saját Csekista testőrkülönítménye és az őt szórakozni követő válogatott prostituáltak csoportja.

Ez volt a pillanatkép 1919-ből. (1)

Ez pedig 1985-ből:

„Mi még magunktól is loptunk. Megvesztegettünk és hagytuk magunkat megvesztegetni. Hazudtunk jelentésekben, újságokban, magas pódiumokról és fetrengtünk a hazugságainkban. Ezalatt kitüntetésekkel aggattunk egymásra. Mindezt fölülről lefele és alulról felfele is.” – mondta Gorbacsov, az utolsó szovjet elnök miniszterelnöke, Nyikolaj Rizskov, a társadalom morális állapotáról mondott beszédében, 1985-ben. (2)

Mindezt annak ellenére kénytelen mondani, hogy 1981-ben, a Szovjet Kommunista (Bolszevik) Párt 26. kongresszusán a Központi Bizottság hivatalosan is háborút hirdetett az „ingyenélés, a megvesztegetés és a profitszerzés” ellen. A kongresszus ötezer küldötte, akik mindig is toleránsak voltak az ajándékok adásvétele és a szabályok áthágása tekintetében, ezúttal nem tehettek mást, mint belenyugodni a határozatba. Látható eredménye ennek a határozatnak nem volt. Felmerülése is csupán az akkor folyó hatalmi harcnak tudható be. Belátható tehát, hogy a tisztesség rendszeridegen a kommunizmusban.

Amikor a kommunista haszonszerző nomenklatúra nem öl és nem kínoz, akkor korrumpál: „A kommunista rendszerekben a korrupció szerves része az állampolitikának.” – összegezte Milovan Gyilaszmár 1957-ben. (3)

(1) Orlando Figes: A People's Tragedy, the Russian revolution 1891-1924 (Egy nép tragédiája), 1996, 682-84.old.

(2) Idézi Leon Aron a Foreign Policy Magazine (Külpolitika) 2011. június 20-i számában.

(3) Milovan Djilas: The New Class, an Analysis of the Communist System (Az új osztály, a kommunista rendszer vizsgálata), 1957, 90.old. (Gyilaszmár a jugoszláv kommunista rendszer egykori második, harmadik embere volt.)

Látható, hogy a kommunista nomenklatura, az irányító réteg, maga a szervezett bűnözést jelenti az elejétől a végéig. „Egy kommunista járási párttitkárnak már a pozíciója is feltételezi a bűnözői gondolkodásmódot.”(4)

Ez a korrupció már több, mit a „normális” korrupció. Ezért kapott külön elnevezést Anton Kozlovtól, a **metakorrupciót**, amit azonos című dolgozatában kifejtett:

„A bolsevikok a hatalom megragadásával a szerződésen alapuló gazdasági és politikai kapcsolatokat egy összeesküvésen alapuló kapcsolatrendszerrel helyettesítették, amelyet a gazdasági és politikai összeesküvés alapozott meg.” (5)

„A terror az összeesküvés dinamikája, az az eszköz, amellyel a kisebbség összeesküvését a többség ellenében fenn lehet tartani.” (6)

„Amikor a terrornak vége, megjelenik visszahatása – a korrupció. Az átmenet a terrorból a korrupcióba, valamint a korrupcióból a terrorba, csak egyfajta dialektikája az összeesküvésen alapuló uralomnak. Terroron és stagnáláson kívül az összeesküvésnek nincs (módszertani) alternatívája.” (7)

A mindent elborító korrupció a bolsevik összeesküvés rendszerének logikus kifejelete – egy olyan politikáé, amelyben „a hatalmat könyörtelenül és keményen fenn kell tartani, bizonyos egyének diktatúrájáért.” (8)

Ámon Antal

(4) Lev Timofeyev: Russia's Secret Rulers (Oroszország titkos urai), 1992, 7.old.

(5) ua. 151.old.

(6) ua. 158.old.

(7) ua. 159.old

(8) ua. 171.old.

- Ha óbécé sorrendben derítik ki a disznóságokat, akkor még nyugodtan belevághatunk egy újabb, Zsolnai elvtárs!

A forradalom hatása és következményei Erdélyben és Romániában
Mindenütt azonosak a kommunista diktatúra és megtorlás módszerei

Fotó: erdelyinaplo.hu

„Elitbörtön” Máramaroszigeten

Péter Árpád, a POFOSZ XXII. kerületi elnöke az 1956-os forradalom erdélyi, illetve romániai utóéletével kapcsolatos gondolatait osztotta meg hallgatóságával a nagytétényi Cifra György Művelődési Központban megrendezett kerekasztal-beszélgetésen. Alábbiakban mondandóját adjuk közre.

Sztálin halála után, 1953. március 5-e után, a Román Kommunista Párt akkori vezetője Gheorghiu Dej (Gyorgyiu Dézs) attól tartott, hogy a magyar reformkísérlet nyomán Moszkva Romániában is reformokat és személyi változásokat fog követelni. A párt 20. kongresszusán Miron Constantinescu élesen bírálta az állami szerveket ingatagságuk, megtorpanásuk végett, ezáltal kiváltva a pártvezetés önvédelmi reflexeit. Ennek következtében a Magyar Forradalom és Szabadságharc kitörése 1956. október 23-án felkészülten érte a Román Kommunista rendszert.

Diáktüntetések kezdődtek (október 30-31-én Temesváron, november 5-én Bukarestben), de ezeket a rendvédelmi eszközökkel feloszlatták. Kolozsváron a Securitate (magyarul államvédelmi hatóság) feszültséget szított a román és magyar diákok között. A román lakósok körében sikeresnek bizonyult az etnikai feszültség gerjesztése (Erdély visszakövetelése címén). Kolozsvártól eltérően a többi városokban, például Temesváron a különféle nemzetiségek feszültségmentes együttélése kooperációs felületet teremtett a román, magyar, sváb vagy szerb diákok között és ez nem korlátozódott a diák társadalom kérdéseire (kollégiumok építése, ösztöndíjjak emelése, orosz nyelvtanítás megszüntetése), hanem politikai követeléseikre is kihatott. A Temesváron közzétett pontok megegyeztek a szegedi, majd a budapesti diákok követeléseivel. Október 30-án a temesvári megmozdulás forradalommá is válhatott volna, de ezt megakadályozta az államvédelem rajtaütésszerű intézkedése és kétezer résztvevő diák ideiglenes internálása egy üresen lévő szovjet laktanyába.

A Gheorghe Gheorghiu Dej vezette román kommunista diktatúra számára a Magyar Forradalom vérbefojtása kiváló ürügyet jelentett az ellenforradalomnak titulált kisebbségi, értelmiségi elittel való leszámolásra. Innen már nyílegyenes út vezetett az iskolai hálózat elsorvasztásához, 1959 februárjában a Bolyai Tudomány Egyetem felszámolásához. Ekkor Szabédi László költő és Csendes Zoltán prorektor öngyilkosságukkal tiltakoztak a magyar egyetem megszüntetése ellen.

A Román Munkáspárt Központi Vezetősége a legszigorúbb intézkedéseket, totális cenzúrát vezetett be, hogy a forradalmi eszmék terjedését megakadályozzák. Növelték a határőrség létszámát, elrendelték a gyorshadtestek riadó készségét. A szolidarizáló megmozdulások megakadályozására diverziós céllal felmelegítették Erdély elrablásának jól bevált híresztelését. Megkezdődtek a tömeges le-tartóztatások. Koholt vádak alapján magas büntetéseket, több évre terjedő szabadságvesztéseket szabtak ki igazságtalanul. Harmincezer embert tartóztattak le és hallgattak ki. 1957-1958 között 45 halálos ítéletről van tudomásunk. A megtorlás a magyarországihoz volt mérhető. Zsiláván a román gulágon 60 embert végeztek ki. Rengeteg értelmiségit tartóztattak le és ítélték kényszermunkára (papot, tanárt, ügyvédet, orvost, stb), akik szimpatizáltak az 1956-os forradalom eszméivel és annak a kibontakozásával: éneklés, szavalás, röpcédulázás, szervezkedés, határátlépés.

Így lettem magam is áldozat; 1956 október 30-án Maroshévízen, Romániában a Bánffy fürdőnél elénekeltük a Szózatot és október 31-én már le is tartóztattak. Marosvásárhelyre vittek lakásépítés-közmunka címen. Ezt az állandó tortúrát nem bírtam, mert nem adtak rendes állást és így a kereskedelemben, mint anyagmozgató dolgoztam egy vasraktárban. 1958-ban május 17-én meg akartam szökni, de egy osztálytársam, Kertész Jenő, akinek Ion Radu volt a sógora, egy marosvásárhelyi képviselő a városházán, és Héja Béla, akinek a sógora az államvédelmi hatóságnál, mint katonai ügyész dolgozott, elárultak és még akkor este letartóztattak. Még éjszaka vonattal a marosvásárhelyi Securitate kihallgató részlegére vittek. Itt hét-hétig ütötték minden nap két oldalt a kulcsontomat, ha valami nem tetszett nekik a vallatásomnál. Azután a marosvásárhelyi börtönbe vittek. Itt a katonai bíróság egy év börtönbüntetést szabott ki rám, majd elvittek a szamosújvári börtönbe. Itt a kolozsvári bíróság még egy évet szabott ki rám. 1958-ban Szamosújváron kitért a börtönlázadás, mert nagyon rossz bánásmódban volt részünk. Az ablakokat nem lehetett megközelíteni a lázadás idején, mert lelőtték a rabokat, ha az ablaknál meglátták őket. Egy gyergyóremetei fiú

például az asztalon halt meg, mert így agyonlőtték. Ebben az időben egy Gojcsu nevezetű volt a börtön parancsnok. Innen marhavagonokban szállítottak a Duna-deltába, Szálcsára, ahol ásással foglalkoztunk. Innen 1959. Szeptember 2-án szabadultam, mert a külföld nyomására az öt évig terjedő büntetéseket elengedték.

Tények a máramarosszigeti „elitbörtön” viselt dolgairól

Romániában több mint 730 büntetés-végrehajtó hely volt 1950 és 55 között.

A máramarosszigeti börtön 1948-tól 55-ig helyeztek el politikai elítélteket. Nem véletlenül. Máramarossziget elszigetelt város volt, közel a Szovjetunióhoz. A legveszélyesebbnek tartott politikai foglyokat tartották itt, mert – így szól a fáma – ha bármiféle megmozdulás történne a rendszer ellen, akkor a legfontosabb rabokat gyorsan át tudnák onnan szállítani a szovjetekhez.

A vizsgált ötéves időszak alatt közel 200 fogolyból 54 halt meg. „Aki nem remélt, meghalt: két társamat a reménytelenség ölte meg” – emlékezett a túlélő Ioan Ilban. Ezt erősítette meg Hosszú Gyula görög katolikus püspök is, akit – miután meghíúsult a kommunisták azon törekvése, hogy a görög katolikusokat áttérítsék ortodoxra – bebörtönöztek: „A hitem árával nem szabadulhatok. A hitünk az életünk.”

Sokszor a magasan képzett rabokat még halálukban is tovább alázták azzal, hogy halotti bizonyítványukba mindenkit iskolázatlan köztörvényesnek minősítettek. Nehogy feltűnjön, hogy a börtönparancsnok, Vasile Ciolgan favágó, mindössze 3 elemivel rendelkezett. Ahogy a 70 börtönőr mindegyike is csak 3-4 éves iskolázottsággal. Szemben a rabokkal, akik között a polgári Románia miniszterelnöke, számos miniszter és államtitkár, valamint egyházi vezető volt. Itt raboskodott több éven át Márton Áron, az erdélyi katolikus egyház püspöke is.

A börtön épülete ma a Kommunizmus és Ellenállás Áldozatainak Emlékmúzeuma, amelyet évente mintegy 60 ezer látogató tekint meg szerte a világból – tájékoztat Dobes Andrea muzeológus. A külföldiek meghökkennek a szocializmus szörnyűségein, a volt kommunista országokból érkező turisták pedig a rendszerbeli hasonlóságokat keresik – tette hozzá.

Forrás:

Zahoránszki Brigitta: “Elitbörtön” Máramarosszigeten. Erdélyi Napló, 2013. augusztus 10.

Dobes Andrea előadása az ELTE Gulag konferenciáján, 2016. május 19.

Gecse Géza: A magyar nemzetpolitika és az oroszok

90. születésnapját ünnepelte Baranyi László

Előadással, születésnapi köszöntővel és kegyeleti emlékezéssel telt a hagyományörzők június 7-én megtartott – a nyári szünet előtti utolsó – találkozója. A legközelebbi összejövetelre szeptember első szerdáján kerül sor.

A találkozó meghívott vendége, **Dr. Gecse Géza** történész, rádiós főszerkesztő, „A magyar nemzetpolitika és az oroszok 1908-2017” címmel tartott előadást a hallgatóságnak. Életútjáról és munkásságáról a résztvevők megtudhatták: 1962-ben, Leningrádban született – anyja észt, apja kárpátaljai magyar – és kilenc éves korától él Magyarországon. Orosz nyelvtudását kamatoztatva jelentkezett a budapesti ELTE bölcsészkarára, ahol 1986-ban történelem-orosz szakon végzett. A rendszerváltás idején a Magyar Rádió munkatársa lett, majd 1992 őszén megvédte egyetemi doktori értekezését, amelynek alapján 1993 júniusában megírta és megjelentette *Bizáncról Bizáncig. Epizódok az orosz pánszlávizmus történetéből* című könyvét. Gecse Géza izgalmas és figyelemfelkeltő, kutatásait is felidéző előadása egyfelől a pánszlávizmus céljait, másfelől ideológiai és politikai hátterét világította meg. Ami pedig a magyarság ellenérzését és idegenkedését illeti ezen ideológiával szemben, azt – mások mellett – érthetővé teszi, hogy például Nyikolaj Danyilevszkij, a pánszlávizmus alapművének tekintett „Oroszország és Európa” című, 1869-ben megjelent könyvében a Magyar Királyságot olyan „politikai varangyként” jellemezte, amely „Oroszország csapásai alatt meg fog semmisülni, a magyarság pedig fel fog oldódni a szláv tengerben”.

A júniusi találkozón **Baranyi László** színművészt, a hagyományörzők tagját, 56-os forradalmárt 90. születésnapja alkalmából köszöntötte a közösség. (Képünkön feleségével) Ugyancsak ezen összejövetelen, ünnepélyes keretek közt vette át POFOSZ- tagkönyvét **Hunyadi József**, aki immár nemcsak a hagyományörzőknek, de a Politikai Foglyok Szövetségének is tagja.

Végezetül szomorú kötelességének tett eleget a hagyományörzők közössége: kegyelettel megemlékezett **Arany Tiborról**, 1956-os szabadságharcosról, a hagyományörzők tagjáról, aki 84 éves korában hunyt el.

Kutatás a Zuglóban elesett forradalmárok emlékének megőrzéséért

A jövőnemzedék emlékezete adhatja tovább a múlt értékét

Kötetlen beszélgetéssel és az elmúlt fél év értékelésével zajlott a hagyományörzők májusi találkozója. A soron következő időszak teendőinek számbavétele kapcsán elhangzott: a tagozat központi források elnyerésére pályázt, ezzel is megalapozva a színvonalas programok lebonyolítását.

A közéletet napjainkban átható migránsprobléma – közvetetten ugyan, de – erősen foglalkoztatja a volt üldözötteket is, hiszen közülük számosan átérték az üldözöttség keservét és a menekülés procedúráját. Ámon Antal személyes történetét osztotta meg a hallgatósággal, hangsúlyozva: akik 1956-ban vagy utána kényszerűen elhagyták hazájukat – a tagozat elnöke Ausztráliába távozott –, hosszú hónapokig tartó eljárás alanyai voltak a befogadó államokban. Elképzelhetetlen lett volna az együttműködés megtagadása, a befogadó állam jogszabályainak áthágása, esetleg erőszakos cselekmények elkövetése – mint az a ma Európába özönlő migránsok egy részénél mindennapos gyakorlat. E jelenségeket tehát a realitások alapján érdemes megítélni, annál is inkább, hiszen az 56-os menekültekre és a mai migránsokra egyaránt az ENSZ 1951. évi konvenciója vonatkozik.

Ámon Antal beszámolt az 1956-os forradalom tiszteletére Bukarestben felállított emlékmű visszhangjáról is. E téma a politikai üldözöttek nemzetközi szervezete (Interasso) tavaly őszi, budapesti konferenciáján került terítékre. A romániai üldözöttek ugyanazt sérelmezik, mint a magyar üldözöttek itthon: az emlékmű értelmetlen szimbóluma mintha nem az emlékek megőrzését, hanem a kommunizmus bűneinek elfedését és relativizálását célozná.

A találkozón D. Szücs Lászlóné, a POFOSZ humánpolitikai elnökhelyettese arról tájékoztatta a résztvevőket, hogy felméréseket, kutatásokat kezdeményeznek a XIV. kerületben. Ennek egyik iránya a Zuglóban elesett forradalmárok – szám szerint ötvenhárom áldozat – kilétének és máig élő hozzátartozóinak feltérképezése. E munkába bevonják a zuglói iskolák tanulóit is. Azt szeretnék elérni, hogy a diákok részvételével zajló kutatás eredményeképpen az elhunytak valamikori lakhelyének falára emléktábla kerüljön. E program nemes példája lehet a hősök emléke előtti tisztelgésnek, valamint a jövőnemzedék történelmi emlékezetének fel-élesztésére.

Vasvári Éva

Beszélő plakátok a forradalomról

Felkavaró időutazás a látvány eszközével

Fotó: Simon Zsuzsanna

A látványnak a szavaknál is nagyobb ereje van. Különösen akkor, ha egy forrongó történelmi korszak – jelesen 1956 – drámai perceit vetíti elének. Székely Kornél grafikus munkája: „A mi forradalmunk, amely megrengette a világot” című könyve ilyen. Az abban közzétett „beszélő plakátok” és grafikák felkavaró időutazásra készítetik az olvasókat.

A szerző saját munkái, dokumentum- és fotógyűjteménye felhasználásával – s az 1956-os Emlékbizottság támogatásával – létrejött könyvét az 1956-os Pesti Srác Alapítvány kuratóriuma adta ki a „magyar szabadság éve” emlékprogram keretében. A könyv hiánypótló műnek is tekinthető, hiszen 1918-tól, II. Miklós cár és családja lemészárlásától kezdve mutatja be plakátok, fotók és közbefűzött, magyarázó ténszövegek segítségével a kommunista diktatúra korszakát, amely Magyarországon az 1956-os forradalomhoz vezetett. Megrázó erejű képek láttatják például a Gulag haláltáborainak szenvedését, a meghurcolt Mindszenty hercegprímás alakját, 1956 októberének és novemberének történéseit, majd a megtorlás halálbrigádjának tablóját. E korszak teljes történelme felsejlik; de nemcsak a hazai-, hanem a nemzetközi háttér folyamatok eseményei is. S ez a kép a fotó és a plakát nyelvén borzongató, megdöbbentő és szívcsavaró.

A magyarázó szövegek ugyancsak nagy erővel hatnak. Végigolvashatjuk például az 1956. november 12. és 1961. december 13. között kivégzett hős forradalmárok névsorát, s egy szomorú gyászjelentésből megtudhatjuk azt is, hogy a világ mely tájékairól és mely államaiból kellett meghalnia annak a százmillió embernek, akik áldozatul estek a kommunista rémuralom hetven esztendejének.

E korszak szenvedéstörténetének feldolgozása még ma is tart. Példa erre Wittner Mária halálraítélt forradalmár gondolata, aki így ír a könyvben: „Az áldozatok erőt adnak nekünk, mert ezt az üzenetet csak mi értjük, mi, akik sem szívet, sem Hazát nem cserélünk, mert ezt a Hazát megtartani csak azok tudják, akik annyira szeretik, hogy még áldozni is képesek érte, ha kell az életüket is.”

Vasvári Éva

**Alábbi írásunk a POFOSZ 1956-os Hagyományörző Tagozta által
2016-ban kiírt irodalmi- történelmi pályázatra érkezett pályamű**

Készítette: Duka Tímea-Ildikó

Kommunikáció és közkapcsolatok

Mesterszak I.év

**Színészi sorsok—Színészi (h)arcok - 1956 rejtélye a
színpalok mögött**

Mélyen tisztelt olvasóm!

Mindannyiunknak kötelessége tudni azt, ha nem is ad hangot szavának, hogy Magyarország a 20. században a magyar forradalom és szabadságharc révén jutott világtörténelmi szerephez. Magyarország és a magyar nép nevét ott is megjegyezték, ahol még azt sem tudják, hol van Európa.

Bizonyára mindenki találkozott már olyan emberrel, aki a pornép tömegéből vágyik magasabbra emelkedni. Minderre csak az képes, aki elhivatottnak és felelősségteljesnek érzi magát, aki feláldozza önmagát és életét a színházért. A dolgozatomban elemzett színész-alanyokat is ez a vágy hajtotta és vitte előre színészi hivatásuk során. Ám sokaknak az elismertség elmaradt, a vágyálom kettőtörött és megbicsaklott. 1956. Egy évszám, amely rengeteg ember életében nyomot hagyott, és így örökre beivódott az emberiség életébe.

„A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendőben. Ahhoz, hogy ezt a történelmi leckét megértse a fülét betömő, szemét eltakaró nyugati társadalom, sok magyar vérnek kellett elhullnia – s ez a vérfolyam most már alvad az emlékezetben. A magára maradt Európában csak úgy maradhatunk hívek Magyarországhoz, ha soha és sehol el nem áruljuk, amiért a magyar harcosok életüket adták, és soha, sehol, még közvetve sem igazoljuk a gyilkosokat.”- Albert Camus: A magyarok vére.

Általános bevezetőm záróakkordját *Albert Camus A magyarok vére* című írásának soraival zártam. *Albert Camus A magyarok vére* című, sokszor idézett, 1957. október 23-án, a magyar forradalom első évfordulóján papírra vetett vallomása annak igazolása, hogy a lelkiismeret csak megszólal a vezető és felelős politikusokban, szellemi, irodalmi nagyságokban, prominens személyiségekben! Törvényszerű, hogy néhány sorát idézzem!

Ezutón megnyitanám a dolgozatom tárgyalási passzusát, amelynek oroszlánrészét saját életérzésemre, valamint véleménynyilvánításomra építem. Illetve, röviden kifejtem dolgozatom tárgyát és annak címválasztását.

A dolgozatom kissé metaforikus, gondolkodásra sarkalja az olvasót. Már a dolgozat felütésében is egy személyes kapcsolat kialakítására és megteremtésére törekedtem. Dolgozatomnak azért választottam ezt a címet *“Fájdalmas ébredés-Élet a levért szabadság után-Színészi sorsok-Színészi (h) arcok-1956 rejtélye a színpalak mögött”*, mert tulajdonképpen a nemzet nagy színészei is fontos szerepet játszottak a forradalom napjaiban. Igaz, hogy sokaknak nem kívánatos a téma, nem szívesen beszélnek róla, de én most megpróbálkozok a téma vitatásával. Bizonyára a forradalom napjai és az azt követő megtorlás nem csak a nemzetnek és a színházvilágnak jelentett fájdalmas ébredést, hanem maguknak az elszenvedett alanyoknak is jelentős nyomott hagyott, sőt meg is pecsételte életüket. Mivel úgy gondolom, hogy őket a rendszer csak eszközként használta fel, ezért érdekesebb kicsit közelebbről is megvizsgálni és analizálni a helyzetet. Fényt deríteni arra, hogy mi is történt a színpalak mögött 1956-ban, és mi követte ezt a kegyetlen időszakot. Az olvasó számára egy elemző esszét ígérek, amelyekben különböző források felhasználásával élettörténeteket és szerepeket vizsgálok, illetve azt, hogy az egyes esetalanyaimra milyen hatást gyakorolt 1956, illetve, hogy milyen megtorlásokban és retorziókban részesültek az egyes alanyok.

A kutatások tükrében konstatálható, hogy a színházi életről kevés feljegyzés született október 23-a és november 4-e között. Amit biztosan állítható, hogy a nagyvárosokban, sőt nemcsak a nagyvárosokban hanem kisvárosokban is (pl.Erdélyben) szerte többnyire színészekkel szavaltattak a tüntetéseken, de a színházakban is aktívak voltak: a forradalom alatt a párthű színházigazgatókat eltávolították, színházi forradalmi bizottságokat alakítottak, és rendszeres gyűléseket tartottak. A színészsztrájk hét nappal élte túl a forradalom leverését, a forradalom után azonban csak pár színészt ért retorzió.

Az október 23-i forradalom eseményei után mondhatni azt, hogy aránytalanul kevés színészt ért el a párt bosszúhadjárata, mivel sok művészt inkább úgymond eszköznek tartott a rendszer, mint eltiprandó ellenségnek. A 12 forradalmi nap alatt a *Kossuth Rádióban* is gyakran kérték fel a művészeket, segítsenek a kórházakban, laktanyákban és gyárakban, vagyis szavaljanak és beszéljenek ezeken a helyeken is a forradalomról. Már Rákosi Mátyás is úgy tartotta, a színészek szerencséje az, hogy nem szívesen látja őket rács mögött. De nem minden színész esetében mondható el ez a tény. Néhány színész-alany esetét tárgyalva igazolom, néhol pedig tagadom a felállított tézisémet. A témám tárgyalásában sajátos véleményalkotásokba bocsátkozom, szélsőséges álláspontot választok és ezt vitatom.

Bessenyei Ferenc

Ha például a színházi élet egyik ikonikus alany szerepét vizsgáljuk az 1956-os történések tükrében, jelenesetben, Bessenyei Ferenc például forradalmi tevékenysége ellenére nem került börtönbe, és mindvégig a Nemzeti Színház színésze maradhatott. Azonban fontos megjegyezni, hogy csak szimpla eszköz céljából maradhatott a Nemzeti Színház színésze. Semmilyen előnyben és semmilyen elismerésben nem részesítették, csupán csak egy eszköz volt az akkori kormány számára. Lehet, hogy kicsit erősnek és megbotránkoztatónak hangzik ez a kijelentés, de hogyha megvizsgáljuk a tényállást, akkor láthatjuk, hogy ez a kijelentés beigazolódni látszik.

Konkrét tények:

23-án a Bem-szobornál adta elő a 37 éves színész a *Szózatot*, ide az egyetemisták vitték magukkal.

Október 31-én a színház éléről távozott Major Tamás igazgató helyére állították egy három főből álló vezetői bizottságba Juhász József és Szőrényi Éva mellett.

Az 1956 után rárótt büntetés kétéves hallgatás volt, ami annyit jelentett, hogy két évig színházon kívül máshol nem vállalhatott munkát, nem kereshetett pénzt az akkori havi 4000 forintos keresetén kívül. 1959-ben csak Fábri Zoltán rendező tudta kierőszakolni, hogy ismét kamera elé állhasson, a *„Dívad”* című filmmel.

Képzeljük el azt aényt, hogy ugyan börtönbe nem került, mindvégig megvolt a funkciója, de megfosztották a szabad döntésétől, az elismeréstől. Mi lehet ennél rosszabb, mint mikor ki vagyunk szolgáltatva a rendszernek, és akit megfosztanak szabad akaratától, emberségétől, személyiségétől. Szószoros értelemben a kormány bekebelezett rabjává vált, akit megszorítások és félelmek gúzsajában tartottak. Egy olyan állapotba került, ahonnan nem volt menekülés, csak meghunyászkodás, engedelmesség, alázat és kiszolgáltatottság.

Bessenyei Ferenc a Szózatot szavalja a Bem téri tüntetésen, »MNM Ltsz 89.464« 1956.10.23, [Magyarország] Budapest, II. Bem József tér, riport, ff, papírkép, fénykép.

Sinkovits Imre

Továbbhaladva a színházi élet egy másik ikonikus alanya Sinkovits Imre, őt is a Nemzeti Színház egyik kiemelkedőbb színészeként tartanak számon. Ő Budapesten született. 1951-ben szerzett oklevelet a Színház- és Filmművészeti Főiskolán, színész szakon. 1951 és 1957 között a Nemzeti Színházban játszott. 1956. Október 23-án a Petőfi-szobornál, majd később este a Parlamentnél a Nemzeti dalt olvasta fel hangosítás nélkül a tízezres néma tömeg előtt, majd este a Parlamentnél a már kétszázézerre nőtt tömegnek szavalt. Ezzel az 1956-os megmozdulás jelképévé vált. Mivel személye nemzetközileg is fókuszba került, börtönbüntetést nem kapott. Előbb felére csökkentették a fizetését, vezető szerepeket nem játszhatott, rendőrségi kihallgatásokra vitték, és arra akarták rávenni, hogy tegyen megbánó nyilatkozatot a *Népszabadságban*. 1959 nyaráig megfigyelés alatt tartották. 1958. júniusában elbocsátották a Nemzeti Színháztól. Miután nem tette meg a megbánó nyilatkozatát, félévre a Műanyag és Textil Kézműipari Szövetkezet bedolgozója lett, majd 1958 őszétől öt évre elbocsájtották a Nemzeti Színháztól, hogy a Budapest dolgozói színháza, a József Attila Színház tagja legyen. A megtorlását követően számos filmben és tévéjátékban szerepelt.

Délután a Petőfi-szobornál Sinkovits Imre elszavalta a Nemzeti dalt, a refrént vele zúgta 10-15 ezer ember.

A pályamű bemutatását a következő számunkban folytatjuk.

Tisztelt olvasóinkhoz!

Az Őrző számai igény szerint nyomtathatók. Ezért, ha valaki szeretné megkapni a korábbi számokat, jelezze, és eljuttatjuk hozzá.

Aki pedig nincs a levelezőlistánkon, de szeretne rákerülni, szintén jelezze.

Elérhetőség: Ámon Antal, 06 30 814 9917 vagy 1 257 0190 és:
antaltopamon@hotmail.com

Aki pedig elolvasta, ne dobja ki példányát, hanem adja tovább!

Az Őrzőnek nincs fogyasztói ára. Csak értéke van.

A végzetes név

Az alábbi igaz történetnek azért adtam ezt a címet, mert Masina János a neve miatt lett 1956 novemberében a szabadságharcunkat leverő szovjet agresszió áldozata a pesti Rákosrendező pályaudvaron.

Kispesten, Lőrincen és Kőbányán mindenki ismerte Masina bácsit, a sváb kőporost. A háborút megelőző években minden héten felhangzott kőport kínáló mély hangja: Rexum kőport vegyenek! Rexum kőport!

Igen rosszul beszélt magyarul, Isten nyugosztalja. De dicséretére legyen mondván, hogy a háborús években, mikor svábjaink egy része németnek vallotta magát, ő megmaradt magyarnak. Mint ahogy azt többször hangoztatta is: „és fagyok tiszta matyar, én tolkosztam asz fiatyalon aza tyőri tyufatyárban, elfettem aza totocska matyar feleségem és árulom nektek aza kőpor!”

A sötét Rákosi-évek alatt nem telepítették ki, de elvették kőpor-árusítási engedélyét és egy nagy gyárba került, mint segédmunkás. Ott szorgalmasan segített a szocialista utópia munkásparadicsomának építésében. Sok-sok gúnyolódást kellett eltűrnie a gyár kommunistáitól a származása miatt.

Egyszer, úgy 1953 őszén, amikor már a nem-tudom-hányadik „békekölcsönt” kellett jegyezni (fegyverkezésre!), nagyon megszorították az öreget. Azt követelték, hogy jegyezze havi keresetének a 200 százalékát, járjon elől jó példával. Ennek ő ellenállt egészen az utolsó napig. Másnap reggel aztán a gyár udvarán lévő hatalmas plakáton saját magát látta meg, amint „az imperializmus szekerét tolja”, hóna alatt egy atombombával. A kép alatt a következő felírás állt: „Masina János sváb származású segédmunkás úgy hálálja meg a népi demokrácia kegyét, hogy nem akar békekölcsönt jegyezni. Ő az imperialisták lakája és Titó láncos kutyája”. A jó öreg ijedtében rögtön a fizetésének háromszorosát ajánlotta fel „önként”. Nem telt bele fél óra, a szégyentáblát levették, majd a helyére egy új plakát került, mely szintén őt ábrázolta. Ezen a képen már azt mutatták, ahogy boldog mosollyal írja alá a kölcsönjegyző ívet. Az üzemi hangszóró a nap folyamán még többször is bementa: „Vasgyári munkások, kövesétek az öntudatos Masina elvtárs példáját, aki fizetésének háromszorosát jegyezte és evvel hitet tett a népi demokrácia mellett!”

Délben pedig, az üzemi étkezdében Masina fanyar mosollyal mondta: „A nép állama kérte aza fizetyésem és örömmel adom önkénty. Éljen Rákosi elftyárs!”

Ilyen „önkéntességek” hatására történt aztán, hogy 1956-ban Masina János is ott volt a harcolók között. Öreg, reszkető kezeivel hordta az élelmet, a lőszert, kötözte a sebesülteket. A felejthetetlen napokban mindenütt ott volt, ahol segíteni kellett. Így történt aztán, hogy november 10-én, velünk együtt, ő is fogságba került a kőbányai Liget téren.

Az oroszok két napig a Kőbányai Téglyagyárban tartottak minket, ahol sok ütést-verést kaptunk, de senki se árulta el, ki volt a csoport parancsnoka. Még az öreg Masinát is megrugdosták miattam. De ő a verés után odasúgta nekem: „Ne félj az a fattyú ruszki tőlem sohasem tudni ki fattyok te.”

November 12-én ötszázad magunkkal kihajtottak bennünket a Rákosrendező pályaudvarra, ahol egy 20-25 vagonból álló szerezvény várt. Beszúfoltak bennünket a vagonokba. Én Masina bácsival egy vagonba kerültem. A vonaton már többen is voltak, némelyek már napok óta. Ők mesélték, hogy az oroszok már többször is el akarták indítani a vonatot, de a vasutasok minden kiderült, hogy az éjszaka hozott mozdonyvezető és fűtő is megszöktek az állomásról, és nincs aki a vonatot a „verőfényes, napsütéses” Szibériába vesse. alkalommal megszöktek. Egy éjszakát töltöttünk a vagonban és másnap reggel, a szokásos tizedszeri létszámmellenőrzés után

Dél felé egy orosz őrnagy katonáival végigjárta a kocsikat, mozdonyvezetőt keresve köztünk. Így történt, hogy mikor szegény Masina bácsi a nevét mondta, az őrnagy nagyot ordított: masinyiszt! és lerángatta a vagonból Masinát, aki hiába rimázkodott: „Én nem fattyok aza masiniszta, én fattyok az a munkás, én tyak olajozom aza gépet, én nem értem aza mozdont”. A pályaudvaron báméskodók közül került tolmács sem tudott rajta segíteni, sőt őt is felhurcolták a vonatra fűtőnek. A vagonajtókat újból bezárták. Körülbelül félóra múlva a vonat lassan megindult hátrafelé, majd nagy rázkódásokkal megállt. Ezután hallottuk az oroszok üvöltözését, majd nagy csend támadt és a csendbe hirtelen belehasított Masina bácsi utolsó kiáltása: Istyennem! Istyennem! – egy géppisztolysorozat szakította félbe és Masina János csatlakozott a szabadságharc többi hősi halottjához, az Úr felé menetelőkhez.

Masina János „tisza matyar” a halálával megmentette több mint ezer szabadságharcos életét, mert a lövöldözést meghallotta a közeli porcelángyárban tartózkodó, akkor még fegyverben álló bányászcsapat, akik az előző éjszaka törtek ki Budapestről. Rövid tűzharc után a minket őrző ötvenfős orosz csoport, néhány halottat hátrahagyva, elmenekült.

A bányászok feltörték a vagonok ajtaját és így kiszabadulva megmenekültünk a szovjet „paradicsomba” való deportálás elől. Masina János és az ismeretlen tolmács postás-egyenruhás holttestét a közeli temető ravatalozójánál helyeztük el. A következő éjszakákon Kádár-taxikra vadászva sikerült megbosszulnunk Masina bácsi halálát. (A Kádár-taxi elnevezést Budapest népe adta a szovjet páncélautóknak, akik éjszakánként cirkálva ijesztgették a népet. Legénységük oroszokból és honvédtiszti egyenruhába öltözött ÁVH-sokból állt.)

Hosszú bujdosás után, hűséges élettársammal, 1957. január 13-án sikerült az ausztriai Andaunál szabad földre jutnunk, majd december 13-án Ausztráliába érkezniünk.

Írta: Bányay László, a Független Magyar Szabadságharcos Szövetség New South Wales-i elnöke.

(Magyar Élet, ausztráliai magyar hetilap, 1983. december 1.)

„Kádár taxi” - T-34-es a Móricz Zsigmond körtéren 1956 novemberében.

Impresszum: ŐRZŐ, a Magyar Politikai Foglyok Szövetsége (POFOSZ) 1956-os Hagyományörző Tagozatának negyedéves hírlevele. Főszerkesztő: Ámon Antal.

Tel.: (1) 257-0190, 06 30-814-9917 Szerkesztő: Vasvári Éva, lapszerkesztő: Kurtz Mária

Kiadóhivatal: 1149 Budapest, Nagy Lajos király útja 155.

Tel: (1)789-1466, e-mail: hagyomanyorzok1956@gmail.com

**A MAGYAR POLITIKAI FOGLYOK SZÖVETSÉGE 1956-os
HAGYOMÁNYŐRZŐI ÉS AZ 1956 ÖRÖKSÉGE ALAPÍTVÁNY 2017-ben**

Irodalmi, történelmi pályázatot hirdetnek magyarországi és határon túli diákok részére 25 éves korig két kategóriában

I. Téma: Barátság a forradalom idején

* Készíts interjút egy, az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeit megélt személyvel, aki a forradalmi események vagy a megtorlás napjaiban igaz barátira talált.

* Kérdezd meg arról, miként, milyen körülmények között ismerkedtek meg, hogyan alakult a kapcsolatok, sorsuk, s a forradalom nagyszerű, majd a megtorlás kegyetlen napjaiban mit jelentett számukra e kapcsolat.

* Faggasd arról, hogy az 1956-ban keletkezett barátság milyen hatással volt és van további életére.

A megkérdezett személy lehet rokonod, ismerősöd, szűkebb vagy tágabb környezetet olyan személyisége, aki koránál fogva emlékszik 1956-ra. A megszólaló lehet olyan személy is, aki aktívan – forradalmárként – nem vett részt az eseményekben, ám a további életét is meghatározó baráti kapcsolatra tett szert 1956 viharos napjaiban.

Az interjú párbeszédese forma, konkrét kérdésekre adott konkrét válaszokat tartalmazó dolgozat. Terjedelme: 5-10 oldal.

II. Téma: Égiek ajándéka - igaz barátság az örvénylő napokban

*Írj novellát, esszét, mesét vagy verset egy 1956-ban, a forradalom, vagy a megtorlás napjaiban szövődő barátságról.

*Képzeld magad az akkor élő emberek helyébe, akik tüntetőkként, harcostársakként, vagy cellatársakként találkoztak egy nagyszerű történelmi korszak különös pillanatában, s köztük baráti kapcsolat szövődött.

*Versben vagy fikciós történetben írd le a találkozást; képzeld el és írásodban érzékeltesd, hogy mit jelenthetett a szolidaritáson és közös értékek vállalásán alapuló barátság és mekkora lelkiert adhatott a forradalmi tettek vállalásához és a megtorlás elviseléséhez.

Prózai munka esetében a terjedelem: 5-10 oldal. Vers esetében terjedelmi korlát nincs.

D Í J A Z Á S

I. díj: 70.000 Ft

II. díj: 50.000 Ft

III. díj: 30.000 Ft

Beadási határidő: 2017. szeptember 18. hétfő

A pályázatokat az antaltopamon@hotmail.com címre várjuk.

A pályázat eredményhirdetésének pontos dátumáról – a POFOSZ Hagyományörzőinek – www.hagyomanyorzok1956.weebly.com – és az 1956 Öröksége Alapítvány – www.1956orokseg.e.x3.hu – honlapján lehet tájékozódni.